

DECIZIE

13 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Inga Puzdrea, reprezentată de avocatul Andrei Iosip,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Ingăi Puzdrea cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 19 aprilie 2017 SA „Apă-Canal Chișinău” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ingăi Puzdrea solicitând încasarea datoriei în mărime de 161736, 02 lei și a taxei de sta în sumă de 4852, 08 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 21 mai 2015, Inga Puzdrea s-a adresat către SA „Apă-Canal Chișinău” cu cerere în vederea încheierii contractului privind livrarea apei și recepționarea apelor uzate pentru obiectivul - zonă de agrement din comuna Tohatin, mun. Chișinău. La 29 mai 2015 reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău” a ieșit la fața locului unde a efectuat conectarea la apeductul orașenesc și a primit contorul la evidență, fapt confirmat prin actul de sigilare din 29 mai 2015 și actul inspectării stării evidenței și folosirii apei. La 09 iulie 2015 între părți a fost semnat contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 14-295-33 pentru obiectivul construcție provizorie, amenajarea zonei de agrement agroturistic. Conform pct. 5.6 din contract, calculul pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare, furnizate până la semnarea contractului, se va efectua cu începere din 29 mai 2015 de la indicațiile 00000 m³ a contorului de apă nr. 10024.

Reclamantul a menționat că la 08 iulie 2015 reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău” a întocmit actul inspectării stării de evidență și folosirii apei, fiind consemnat că de apă se folosesc, bazinele, baza de odihnă funcționează. Or, bazinele la momentul verificării erau umplute cu apă, volumul total de aproximativ 500 m³.

Totodată a indicat că în data de 23 iulie 2015, în urma inspectării stării evidenței și folosirii apei, a fost depistat conectare neautorizată la rețelele de alimentare cu apă rece la apeductul orășenesc - țeava conectată paralel cu locul racordării apeductului cu d-180mm.

Reclamantul a precizat că în rezultatul efectuării calculului conform formulei (5,16 m³ /oră x 55 zile x 24 ore/zi), pe perioada din 29 mai 2015-23 iulie 2015 s-a stabilit un consum de 6811 m³ apă. În acest sens Comisia pentru examinarea încălcărilor în evidența serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare a aprobat calculul dat și a consemnat în procesul-verbal nr. 30 din 05 august 2015. Drept rezultat al neexecutării obligațiilor contractuale, Inga Puzdrea a acumulat o datorie față de SA „Apă-Canal Chișinău” în mărime de 137647,68 de lei, iar conform pct. 5.8 din contract, pentru perioada august 2015-februarie 2017, s-a calculat o penalitate în mărime de 24088,34 de lei, în total datoria fiind de 161736,02 lei. Întru soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, a expediat în adresa pârâtului reclamația nr. 11.5-08/133 din 29 martie 2017, însă care a rămas fără răspuns.

Prin hotărârea din 24 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” și s-a încasat de la Inga Puzdrea în beneficiul SA „Apă-Canal Chișinău” datoria în mărime de 137647,68 de lei; în rest pretențiile cu privire la încasarea penalității au fost respinse; s-a încasat de la Inga Puzdrea în beneficiul SA „Apă-Canal Chișinău” taxa de stat proporțional părții admise din acțiune în mărime de 4129,43 de lei.

Prin decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Inga Puzdrea și s-a menținut hotărârea din 24 ianuarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana.

La 26 noiembrie 2018, Inga Puzdrea, reprezentată de avocatul Andrei Iosip, a declarat recurs împotriva deciziei din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, încetarea procesului în conformitate cu art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului s-a invocat că actele judecătorești ale instanțelor ierarhic inferioare au fost emise ca urmare a interpretării eronate a normelor de drept material și neaplicării legii care trebuia a fi aplicată.

Recurenta a menționat că raportând conținutul deciziei contestate la prevederile art.239, art. 432 Cod de procedură civilă, jurisprudența CtEDO privind obligația instanțelor de a motiva hotărârile judecătorești, instanța de apel judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra cerinței din cererea de apel și nici nu s-a expus asupra temeiniciei cerinței cu privire la încetarea procesului în conformitate cu art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă. Astfel, decizia recurată este una nemotivată, iar concluziile sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi supuse aprecierii pretențiile formulate în litigiu în raport cu materialul existent la dosar, precum și normele de drept ce reglementează acest aspect. De altfel, cerința de încetare a procesului a rămas fără examinare atât în instanța de fond, cât și de apel. Instanța de apel a reiterat argumentele instanței de fond, nu a examinat cererea de apel suplimentară și nici explicațiile sale.

Recurentul a opinat că instanța de apel urma să aplice în speță prevederile art. 393 alin.(1) Cod de procedură civilă și să înceteze procesul drept urmare a constatării condiției prevăzute la art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă. În special, a menționat

că prezentul proces este inițiat la cererea SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la încasarea de la Inga Puzdrea a sumei în mărime de 137647,68 de lei, calculată conform deciziei emise la 05 august 2015. Înscrișul ce a stat la baza deciziei contestate, este un act administrativ al cărei legalitate a fost stabilită prin hotărârea irevocabilă din 07 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani. De altfel, nu pune la discuție legalitatea acesteia, ci omisiunea instanței de a verifica competența sa la judecarea respectivei cereri. În esență, instanța de apel nu a luat în considerare prevederile art. 11 lit. j) Cod de executare, conform cărora sunt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancțiuni eliberate de autoritățile publice și/sau de alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control. Astfel, decizia SA „Apă-Canal Chișinău” din 05 august 2015 este un titlu executoriu și urma a fi pusă în executare forțată prin intermediul executorului judecătoresc și nu a instanței de judecată. Or, instanța de judecată nu este competentă de a se expune repetat asupra încasării sumei de 137647,68 de lei, având în vedere că aceasta a fost adjudecată printr-un act administrativ a cărui legalitate a fost verificată în mod irevocabil de către instanța de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 25 septembrie 2018, iar Inga Puzdrea, reprezentată de avocatul Andrei Iosip, a declarat recurs la 26 noiembrie 2018 (25 noiembrie 2018 zi nelucrătoare/duminică), ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 06 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Inga Puzdrea, reprezentată de avocatul Andrei Iosip și va casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă se distinge că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (3) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Conform materialelor cauzei, instanțele ierarhic inferioare, au reținut că între Inga Puzdrea și SA „Apă-Canal Chișinău” în data de 09 iulie 2015 a fost semnat contractul de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nr.14-295-33 pentru obiectivul construcție provizorie, amenajarea zonei de agrement agroturistic (f.d.9-10). Or, contractul a fost încheiat ca urmare a depunerii la 21 mai 2015 a cererii în acest sens de către Inga Puzdrea (f.d.8).

La 29 mai 2015, reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău” a întocmit actul inspectării stării evidenței și folosirii apei la P.F. Puzdrea Inga, com. Tohatin, conform căruia s-a indicat:” am efectuat conectarea la apeductul \varnothing 180*100 m și am primit contorul la evidență. Apa se folosește la volumul pentru construcția bazei de odihnă [...] (f.d.14). Tot, la 29 mai 2015 a fost întocmit actul de sigilare (f.d.15).

Ulterior la 08 iulie 2015 de către reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău” a fost întocmit actul inspectării stării evidenței și folosirii apei la P.F. Puzdrea Inga, Extravilan, în care s-a indicat că la exercitarea controlului s-a constatat că: „de apă se folosesc, Baza de odihnă funcționează parțial, funcționează bazinele cu volumul total de aproximativ 500 m³. La momentul controlului sunt rupte sigiliile № 0202615, № 0202653 la nodul apometric cu contorul \varnothing 20 Madalena, № 10024, ind. 00071, ceea ce este încălcarea pct. 9.4.1 din Regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din mun.Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău № 5/4 din 25.03.2008. Conform Regulamentului, pct. 9.4.2, volumul aferent facturării se determină conform capacității bransamentului de apă, considerând viteza apei în el de 1,5 m/s.” (f.d.16).

Conform actului inspectării stării evidenței și folosirii apei, întocmit la 23 iulie 2015, la P.F. Puzdrea Inga, Extravilan, la exercitarea controlului de către reprezentantul SA „Apă-Canal Chișinău”, s-a indicat: „s-a depistat o conectare

neautorizată \varnothing 32 la rețelele de alimentare cu apă rece de la apeductul orășenesc centralizat. Faptul dat este o încălcare: 1) pct.9.4.1 al Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din mun.Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău № 5/4 din 25.03.2008; 2) articolul 170 al Codului contravențional, № 218 din 24 octombrie 2008. Conform Regulamentului, pct.9.4, volumul aferent facturării se determină conform capacității bransamentului de apă, considerând viteza apei în el de 1,5 m/s.” (f.d.17).

Extrasul din Procesul-verbal nr. 30 din 05 august 2015 al Comisiei pentru examinarea încălcărilor în evidența serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate și decizia acesteia, aprobată în conformitate cu pct. 9.4.1 și 9.4.2 al Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din mun.Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău № 5/4 din 25 martie 2008, denotă că la P.F. Puzdrea Inga, com. Tohatin, intravilan, s-a admis bransarea neautorizată la rețeaua de apă de dm-32 mm (act din 23 iulie 2015). Prin decizia comisiei, pentru perioada 29 mai 2015-23 iulie 2015 s-a decis calcularea unui volum determinat conform formulei: $5,16 \text{ m}^3/\text{oră} * 24 \text{ h}/\text{zi} * 55 \text{ zile} = 6811 \text{ m}^3$ (f.d.18).

Prin cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” la 19 aprilie 2017 împotriva Ingăi Puzdrea, s-a solicitat încasarea datoriei în sumă totală de 161736, 02 lei, dintre care datoria debitorială în sumă de 137647, 68 de lei și penalitatea în sumă de 24088, 34 de lei, calculată pentru perioada august 2015-februarie 2017 (f.d.4-7).

Aici Colegiul accentuează că datoria menționată se pretinde ca fiind formată în rezultatul consumului fraudulos și conform calcului efectuat reflectat în decizia din 05 august 2015 privind calculul consumului de apă în rezultatul încălcărilor admise, consemnată în procesul-verbal al Comisiei pentru examinarea încălcărilor în evidența serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, nr. 30 din 05 august 2015.

Prin decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de SA „Apă-Canal Chișinău” și de Inga Puzdrea și s-a menținut hotărârea din 24 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. Or, prin hotărârea primei instanțe, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” și s-a încasat de la Inga Puzdrea în beneficiul SA „Apă-Canal Chișinău” datoria în mărime de 137647, 68 de lei; în rest pretențiile cu privire la încasarea penalității au fost respinse; s-a încasat de la Inga Puzdrea în beneficiul SA „Apă-Canal Chișinău” taxa de stat proporțional părții admise din acțiune în mărime de 4129, 43 de lei (f.d.92, 96-108, 181-192).

Colegiul relevă că instanța de apel, în contextul prevederilor art. 373 alin.(1) Cod de procedură civilă, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, prin examinarea superficială și arbitrară a cauzei în ordine de apel, fără a se pronunța asupra tuturor motivelor invocate în apel, a decis menținerea hotărârii primei instanțe.

Concomitent Colegiul apreciază ca fiind pertinente argumentele recurenței precum că instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra

cerințelor conform apelului declarat și precum că nu s-a expus asupra cererii de încetare a procesului în temeiul art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Colegiul reiterează că decizia din 05 august 2015 privind calculul consumului de apă în rezultatul încălcărilor admise, consemnată în procesul-verbal al Comisiei pentru examinarea încălcărilor în evidența serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, nr. 30 din 05 august 2015, a fost contestată în instanța de contencios administrativ de către Inga Puzdrea. Cererea de chemare în judecată depusă de Inga Puzdrea împotriva SA „Apă-Canal Chișinău” cu privire la anularea deciziei a fost respinsă prin hotărârea din 07 iunie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău, menținută prin decizia din 08 noiembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău (f.d.35-42).

La acest capitol, Colegiul evidențiază că recurenta nu neagă acest aspect în recursul declarat, dimpotrivă pretinde că însăși decizia reclamantului din 05 august 2015 este un titlu executoriu în sensul art. 11 lit. j) Cod de executare, care urma a fi pusă în executare, însă această împrejurare nu a fost examinată de către instanța de apel, cu toate că a fost invocată.

Conform art. 11 lit. j) Cod de executare, hotărârile (deciziile) cu privire la aplicarea de sancțiuni eliberate de autoritățile publice și/sau de alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control, este document executoriu și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod.

Subsecvent prin prisma alegațiilor apelantei în raport cu normele de drept care prevăd expres autoritățile publice și/sau alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control, pornind de la ipoteza apelantei precum că însăși decizia din 05 august 2015 a SA „Apă-Canal Chișinău” este un titlu executoriu și urma fi pusă în executare prin intermediul executorului judecătoresc, instanța de apel era obligată de a verifica competența instanței la judecarea cererii înaintate de către SA „Apă-Canal Chișinău”.

Sub acest aspect, Colegiul notează că în cererea de apel suplimentară depusă de către Inga Puzdrea, prin intermediul avocatului Andrei Iosip, în cadrul ședinței de judecată din 25 septembrie 2018, în instanța de apel, a fost formulată solicitarea expresă privind casarea hotărârii primei instanțe și încetarea procesului inițiat la cererea de chemare în judecată depusă de SA „Apă-Canal Chișinău” împotriva Ingăi Puzdrea cu privire la încasarea sumei (f.d.169).

Însă instanța de apel, la judecarea apelului declarat de Inga Puzdrea, nici nu s-a expus asupra cererii de încetare a procesului în temeiul art. 265 lit. a) Cod de procedură civilă. Or, odată formulată cererea respectivă în fața instanței, justițiabilul avea dreptul de a primi un răspuns cert la solicitarea sa, ceea ce ar presupune realizarea efectivă a dreptului său.

Mai mult decât atât, cererea de apel suplimentară a fost anexată la materialele cauzei prin încheierea protocolară a instanței de apel (f.d.179), însă a rămas fără examinare solicitarea privind încetarea procesului. De altfel, instanța de apel urma a examina temeinicia acestei cerințe în raport cu materialul probator și argumentele părții apelante invocate în acest sens. Or, concluzionând asupra legalității și temeiniciei hotărârii primei instanțe, instanța de apel urma cel puțin a motiva din care raționamente nu poate fi dispusă încetarea procesului.

Din textul deciziei contestate nu se identifică anumite ipoteze în care să se profileze că SA „Apă-Canal Chișinău” corect a înaintat cererea de chemare în

judecată cu privire la încasarea sumei de la Inga Puzdrea și nu ar fi fost obligată să depună la executare decizia din 05 august 2015, consemnată în procesul-verbal al Comisiei pentru examinarea încălcărilor în evidența serviciilor de alimentare cu apă și evacuare a apelor uzate, nr. 30 din 05 august 2015.

Cercetând conținutul deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și motivele invocate în cererea de recurs, Colegiul constată că instanța de apel judecând cauza în ordine de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina sub toate aspectele legalitatea și temeinicia hotărârii supuse apelului prin prisma solicitărilor, argumentelor formulate în apel de către Inga Puzdrea. De altfel, în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei cerințelor din acțiune, era indispensabil de a supune controlului legalitatea hotărârii contestate în baza argumentelor aduse, solicitărilor expuse în cererea de apel și de către Inga Puzdrea, inclusiv cea suplimentară, cu aprecierea temeiniciei, relevanței acestora.

Colegiul reiterează că în cererea de apel suplimentară, partea apelantă/pârâta a solicitat prin prisma art. 265 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, încetarea procesului, din motiv că pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă, iar în conformitate cu art. 393 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe este casată de instanța de apel care dispune prin decizie încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol, dacă există temeiurile consemnate la art.265 și 267.

Colegiul învederează că instanța de apel prin prisma art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, s-a expus superficial asupra legalității acesteia în baza apelului declarat de Inga Puzdrea. Or, în conformitate cu art. 373 alin. (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

De altfel, în condițiile în care lipsește răspunsul instanței la argumentele apelantei Inga Puzdrea invocate în cererea de apel, se poate deduce că nici nu a fost examinat apelul acesteia. Indiscutabil, orice parte în cadrul unei proceduri are dreptul să prezinte instanței de judecată observațiile și argumentele sale și de a pretinde organului judiciar sa le examineze pe acestea în mod efectiv. Dreptul la un proces echitabil, prin urmare, nu poate fi considerat efectiv decât dacă observațiile părților sunt corect examinate de către instanță, instanța care are în mod necesar obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de probă, cel puțin pentru a le aprecia relevanța.

În altă ordine de idei, atâta timp cât instanța nu analizează probele care au fost administrate, nu stabilește împrejurările de fapt esențiale în cauza, nu evoca normele substanțiale și procedurale incidente și aplicarea lor în speță, soluția exprimată prin dispozitiv rămâne nesusținută și pur formală, nefiind corolarul motivelor ce o preced. O astfel de hotărâre devine arbitrara și nu permite exercitarea controlului judiciar.

În atare circumstanțe, nu se poate deduce decât că a fost încălcat dreptul recurentei la un proces echitabil și i s-a cauzat o „vătămare” procesuală, care nu poate fi înlăturată decât prin aplicarea prevederilor 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, respectiv casarea integrală a deciziei atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel pentru a se asigura părților o judecare efectivă a cauzei în ordine de apel, ca garanție a legalității și temeiniciei actului judecătoresc ce va fi adoptat.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenție este, *inter alia*, de a plasa un „tribunal” sub o obligație de a efectua o examinare adecvată a declarațiilor, argumentelor și probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

În cauza *Suominen vs Finlanda*, nr. 37801/97, §§ 34-38, 01 iulie 2003, CtEDO a reținut că rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției (a se vedea *Hirvisaari. c. Finlandei*, nr. 49684/99, § 30, 27 septembrie 2001, neraportat). Dreptul de a fi auzit, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

Cu toate acestea, deși articolul 6 § 1 din Convenție obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând instanțelor să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument (a se vedea *Van de Hurk c. Olandei*, 19 aprilie 1994, §§ 59 și 61, Seria A nr. 288, și *Burg c. Franței (dec.)*, nr. 34763/02, CEDO 2003-II). Întinderea obligației de a-și motiva deciziile poate varia în conformitate cu natura deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei (a se vedea *Ruiz Torija c. Spaniei și Hiro Balani c. Spaniei*, 9 decembrie 1994, Series A nr. 303-A și 303-B, § 29 și, respectiv, § 27; și *Helle c. Finlandei*, 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte privind hotărârile și deciziile 1997-VIII).

La caz, Colegiul precizează că solicitarea apelantei Inga Puzdrea referitor la încetarea procesului din motiv că, în opinia sa, nu urma a fi judecată în procedură civilă cauza respectivă, necesita un răspuns cert și direct, deoarece reprezintă o împrejurare determinantă pentru soluționarea corectă, obiectivă și sub toate aspectele a litigiului dedus judecătii, inclusiv prin prisma respectării competenței. Or, instanțele de judecată nu sunt în drept de a-și aroga niște drepturi/atribuții care sunt puse în seama altor instituții conform legii. Subsecvent, pentru a exclude aceste incertitudini, instanța de apel era obligată de a se expune asupra cererii de încetare a procesului prin prisma temeiniciei acesteia. Dealtfel, în recursul declarat, recurenta insistă că instanța de apel nu a soluționat cererea privind încetarea procesului.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, Colegiul conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 373 Cod de procedură civilă. Or, aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al apelantei/recurenteii, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 6 § 1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale.

Relevante speței sunt și prevederile art. 390 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora în cazul respingerii apelului, instanța de apel este obligată să indice în decizie motivele respingerii. Or, conform regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, instanța de apel are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt identificate spre apreciere și să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară.

Astfel, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează a lua în considerare aspectele expuse anterior și a examina cauza în ordine de apel, motivând decizia sa, inclusiv pornind de la solicitările, argumentele și obiecțiile părții apelante prin prisma normelor de drept material aplicabile litigiului dedus judecării în raport cu circumstanțele cauzei și pretențiile părții reclamante. La fel, urmează a se expune sub aspectul temeiniciei sau după caz a circumstanțelor ce exclud admiterea cererii de încetare a procesului.

Din aceste considerente, având în vedere cerințele dreptului la un proces echitabil, precum și motivarea insuficientă și lipsită de consistență a deciziei contestate, împrejurare care echivalează cu necercetarea cauzei și face imposibilă realizarea controlului judiciar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Inga Puzdrea, reprezentată de avocatul Andrei Iosip și a casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Inga Puzdrea, reprezentată de avocatul Andrei Iosip.

Se casează integral decizia din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Apă-Canal Chișinău” împotriva Ingăi Puzdrea cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

Victor Burduh